

ELÄKETURVAKESKUS

Työeläkelaitoksille

LAINOPILLINEN OSASTO TIEDOTTAA

20.6.1985

3/85

PERHE-ELÄKKEEN MYÖNTÄMINEN TAKAUTUVASTI

TEL 4 b §:n 1 momentin mukaan perhe-eläkettä ei ilman erityistä syytä suoriteta takautuvasti pitemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta (ennen 1.5.78 vuotta pitemmältä ajalta ennen eläkkeen hakemista). Lainkohdan tarkoittamina erityisinä syinä on lähinnä pidetty vain sairautta ja eläkelaitokselta tai viranomaiselta saatua väärää tietoa. ELK on eräessä tapauksessa katsonut erityiseksi syyksi korkean iän ja eräessä TEL 19 b §:n 2 momentissa tapahtuneen lainmuutoksen. Tietämättömyyttä, joka lienee yleisin syy perhe-eläkehakemuksen viivästymiseen, ei vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ole pidetty TEL 4 b §:n 1 momentin tarkoittamana erityisenä syynä. Kohtuussyistä voidaan tästä käytännöstä joissakin erityistilanteissa poiketa. Tällöin tietämättömyys on johtunut siitä, että tiedon saanti perhe-eläkkeestä on jostain syystä ollut erityisen vaikeaa tai lähes mahdotonta.

OIKEUSTAPAUKSIA

VAKO 361/75/1687, julkaistu

VAKO 11333/78/359, julkaistu

VAKO 1062/82/2107, julkaistu

ELK 1607/81, Erityinen syy maksaa perhe-eläke takautuvasti vuotta pitemmältä ajalta. Edunjäittäjä oli vuodesta 1971 lukien ollut tietymättömissä. Oikeudenomistajat olivat suorittaneet tiedusteluja perhe-eläkeoikeuden olemassaolosta katoamisen jälkeen. Tuolloin oli ilmoitettu, että eläkkeen saaminen ilman kuolintodistusta oli mahdotonta. 1.1.1975 lukien voimaan tulleen TEL 19 b §:n 2 momentin mukaan, jos selvitystä edunjäittäjän kuolemasta ei voida esittää, mutta on todennäköistä, että edunjäittäjä on kuollut, perhe-eläke voidaan myöntää määräajaksi. Lainmuutos katsottiin erityiseksi syyksi.

ELK 1732/81, Erityinen syy maksaa perhe-eläke takautuvasti vuotta pitemmältä ajalta. Erityisenä syynä lesken terveydentila. Hän oli mielisairas.

ELK 2464/82, Erityinen syy maksaa perhe-eläke takautuvasti vuotta pitemmältä ajalta. Erityisenä syynä lesken korkea ikä. Hän miehensä kuollessa 74 vuotta vanha.

ELK 3677/82, Erityinen syy maksaa perhe-eläke takautuvasti vuotta pitemmältä ajalta. Päätösehdotuksen perusteluissa mainitaan vjan kääntyneen viranomaisten puoleen asian selvittämistä varten asian silti selviämättä, hänen tietämättömyytensä perhe-eläkeoikeuden olemassaolosta avioeron jälkeen lapsen osalta, lapsen harvinaislaatuinen sairaus sekä heikko taloudellinen tila.

ELK 249/84, X ja hänen miehensä muuttaneet Ruotsiin v. 1969. Mies kuollut vuonna 1971 ja X hakenut hänen jälkeensä perhe-eläkettä 5.12.1983 saapuneella hakemuksella. Hakemus lähetetty X:lle Ruotsiin eläkelaitoksen toimesta. Eläkelaitos myönsi perhe-eläkkeen X:lle 1.1.1983 alkaen. X valitti ja vaati eläkkeen myöntämistä miehensä kuolemasta lukien. ELK katsoi, ettei ollut erityistä syytä maksaa perhe-eläkettä takautuvasti vuotta pitemmältä ajalta. ELK hylkäsi X:n vaatimuksen, mutta muutti eläkkeen alkamisajaksi 5.12.1982. Äänestysratkaisu.

VAKO 9005/77/1737, post. 23.10.78, ETK 2001: VAKO katsoi, ettei sairastuminen fyysisesti ja psyykkisesti ollut TEL 4 b §:n 1 momentin tarkoittama erityinen syy, jonka perusteella perhe-eläke olisi voitu myöntää takautuvasti yli vuoden ajalta ennen sen hakemista.

VAKO 7370/81/1735, post. 22.10.82, ETK 10291:V. 73 kuollut edunjättäjä oli saanut lapsikorotettua työkyvyttömyyseläkettä ennen kuolemaansa ja yli vuoden sen jälkeen. Liikaa maksettu työkyvyttömyyseläke oli peritty takaisin, mutta perhe-eläkeoikeudesta ei ollut tiedotettu. Perhe-eläkettä haettiin lapselle v. 80. VAKO hylkäsi valituksen saada perhe-eläke takautuvasti edunjättäjän kuolemasta lukien.

VAKO 5823/83/938, post. 6.7.84, ETK 14324: Edunjättäjä kuoli v. 73. Perhe-eläkettä haettiin lapsille v. 82. Syynä hakemuksen myöhästymiseen oli tietämättömyys. Isä oli laiminlyönyt lastensa holhouksen ja nämä olivat joutuneet sukulaisten hoitoon. Toisen lapsen hoitoa oli valvonut sosiaalilautakunta. VAKO katsoi TEL 4 b §:n 1 momentin tarkoittaman erityisen syyn olevan olemassa ja myönsi eläkkeen edunjättäjän kuolemasta lukien.

VIITTEET:

Työeläke 2/76, s. 19, 3/80, s.44, 2/83, s. 33, VAKO 5635/84/11B, ETK 16120, VAKO 159/85/11c, ETK 16295